

Kazimierz Pecold

Jan Kuźniar (23 IV 1911 - 14 XII 1972)

Biuletyn Polonistyczny 17/51, 61-63

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZMARLI

JAN KUŹNIAR

(23 IV 1911 — 14 XII 1972)

Dr Jan Kuźniar urodził się 23 kwietnia 1911 r. w Albigowej pow. Łańcut. Wcześniej sierociny przez ojca, mimo trudnych warunków materialnych, dzięki własnemu wysiłkowi i poświęceniu matki ukończył w 1929 r. szkołę średnią w Łańcucie, a następnie zapisał się na polonistykę Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, gdzie studiował do r. 1934. W latach 1935-1939 był nauczycielem-polonistą w szkole zawodowej we Lwowie i w r. 1938, nie przerywając pracy zawodowej, uzyskał dyplom magistra filozofii.

Okres okupacji spędził w Łańcucie.

W r. 1948 przeniósł się z rodziną do Wrocławia, gdzie od stycznia 1949 r. rozpoczął pracę w Wydawnictwie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, początkowo jako korektor stylistyczny, następnie kierownik Zespołu Korekty, a od r. 1955, aż do nieodżałowanej i przedwczesnej śmierci, jako kierownik Redakcji Wydawnictw Specjalnych i Językoznawstwa. W r. 1960 na podstawie wysoko ocenionej rozprawy pt. "Chronologia i ustalenie tekstu utworów drobnych Juliusza Słowackiego z okresu 1843-1849 r." uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Dzięki szerokiej wiedzy i zdolnościom organizacyjnym dr Jan Kuźniar stworzył od podstaw kierowaną przez siebie Redakcję, wyszkolił cały zespół pracowników absolwentów Uni-

wersytetu Wrocławskiego), wraz z którymi podjął publikację monumentalnych serii i edycji, tak z planu własnego Ossolineum, jak też zleczanych przez placówki Polskiej Akademii Nauk (Instytut Badań Literackich, Komitet Językoznawstwa, Komitet Słownoznawstwa, Pracownia Badań Kopernikarskich).

Pod jego kierownictwem rozpoczęto realizację bibliofilskich edycji offsetowych (Mickiewicza, Słowackiego, Krasińskiego i Norwida), a także serii Biblioteka Pisarzy Polskich IBL pod redakcją M.R. Mayenowej (z reprodukcjami rękopisów i starodruków z XVI i XVII wieku), "Dzieł wszystkich" J. Słowackiego, "Dzieł" A. Mickiewicza, serii "Studia Copernicana", "Prace Językoznawcze", "Monografie Sławistyczne" i innych.

Większość własnych prac naukowych Jana Kuźniara związana była z twórczością Juliusza Słowackiego i publikowana jako krytyczne opracowanie tekstów poszczególnych utworów lub całych zespołów utworów drobnych w "Dzielałach wszystkich" tego poety pod redakcją Juliusza Kleina i Władysława Floryana (w tomach VII, IX, X, XI, XIII cz. 1, XII cz. 2, XIII cz. 2, XVI). Opracowania te obejmowały wstępy filologiczne, szczegółowy aparat krytyczny, ustalenie tekstu oraz tzw. odmian tekstu na podstawie odczytania wszystkich przekreślonych wersji autografu. Przygotował samodzielnie - lub był współedytorem - 18 utworów Słowackiego zamieszczonych w tej monumentalnej i naukowej edycji, wśród nich takie, jak: "Beatryks Cenci", "Beniowski. Dramat niedokończony", "Fantazy", "Wallenrod", "Jan Kazimierz", "Złota Czaszka", "Beniowski (Poema). Dalsze pieśni", "Utwory młodzieńcze z lat 1825-1829", "Agezylausz", "Walter Stadion", "Samuel Zborowski".

Największym jednak i najbardziej odpowiedzialnym zamierzeniem edytorskim Kuźniara było podjęcie się opracowania "Króla-Ducha" (tomy XVI i XVII "Dzieł wszystkich"): ten olbrzymi zespół tekstowy wymagał ustalenia układu i przebrnięcia przez bardzo nieczytelne autografy poety. Ostatnie lata życia poświęcił, mimo ciężkiej choroby, właśnie pracy nad ostatnimi tomami edycji Słowackiego. Niestety, zdążył ukończyć tylko jeden tom ("Król-Duch. Rapsody nie wydane za życia poety. Tekst główny"), którego sam tylko wstęp filologiczny i edytorski liczy 342 stronicę druku. Tom ostatni pozostawił w brulionie, w niedokoń-

czonej redakcji. Dokończenia opracowania tego najbardziej skomplikowanego pod względem edytorskim utworu Słowackiego podjął się prof. Władysław Floryan, po śmierci Juliusza Kleinera redaktor "Dzieł wszystkich" Słowackiego.

Na marginesie tych prac edytorskich opublikował Kuźniar kilka artykułów, m.in. w r. 1958 w "Pamiętniku Literackim" ("O prawidłowy układ »Waltera Stadiona« J.Słowackiego"), w zbiorowej publikacji "Juliusz Słowacki w stopięćdziesięciolecie urodzin. Materiały i szkice", Warszawa 1959 ("Jak drukować wiersz J.Słowackiego »Do pastereczki...« ") oraz w "Ruchu Literackim".

Za wybitne osiągnięcia w dziedzinie edytorstwa naukowego, zasługi w rozwoju Wydawnictwa Ossolineum oraz aktywność społeczną odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką XV-lecia Polski Ludowej, Budowniczego Wrocławia, Zasłużonego Działacza Kultury, srebrną Odznaką Honorową Związków Zawodowych i złotą Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Postać tego człowieka, którego szlachetność, niezwykłą pracowitość i hart ducha mimo nękających go ustawicznie ciężkich chorób podziwialiśmy zawsze, pozostanie w pamięci Jego współpracowników i kolegów.

Dr Kazimierz Pecold

FRANCISZEK BIELAK

(7 X 1892—17 I 1973)

17 stycznia 1973 r. zmarł w Krakowie docent dr Franciszek Bielak, człowiek całym życiem i pracą ściśle związany z tym miastem.

Urodzony 7 października 1892 r. w Krakowie, tu ukończył (w 1910 r.) gimnazjum, tu też w latach 1910-1914 studiował filologię polską i klasyczną na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po złożeniu egzaminów nauczycielskich roz-